

REGÉLO.

Pesten szombaton május 13^{kán} 1837.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Pál fordulása.

(Folytatás.)

Nem lesz érdektelen a' tegnapi jelenetet lefesteni, hogy világosb fogalmad legyen családunk kényelméről. — A' tágos szoba közepén áll domború faragványokkal — mellyek a' mult század lelkét képezik — ékesített csiga lábú tölgy-asztal; két bőr karszék környezi azt, mellyekben szintannyi férjfi ül szemeiket sach-táblára függesztvén; egyike az aggság előestjébe jól behaladott. félig tar koponyáját avult talány színű pongyola sipka fedezi. A' másik mintegy 24 éves tüzről pattant ifiú. Mély csend uralkodik közöttük, mint a' sirkertnek elhagyott hantjai fölött. Mind kettejének homlokán komoly terv-koholás szemlélhető. A' hamvas falakról üstökös dédösöknek füstös arczképeik függenek, kik mintegy boszorkodni látszanak henye unokájokon. E' festői csoportozatot egy az asztal alatt szunnyadó bozontos házi eb fejezi-be. Az ünnepélyes csendet, melyet időszakonként csak a' húzott figurák koczogása háborgatott, illy pár beszéd váltá-fel:

„Sach matt!

„Hát csak mindig kell vesztenem?“ — felkiált mérgelődve Kálmándy ur (nagybátyám), 's elhagyván ősi karszékét, a' teremben föl 's alá járdal.

„Addig szüntelen, urbátyám! mig olly rideg szívű marad, 's alázatos kérelmemnek nem enged!“ — válaszola félig mosolygva Lajos (én).

„Abból mi sem lesz!“

„Kegyességét ismervén, drága urbátyámtól ezt nem reménylem. Azután az egész dolog merő balgaság. Hisz' a' némbereknek is van házi foglalatosságtól mentt órájuk, melyet szabadon áldozhat-fel Minervának!

„Nem! — azt semmikép sem engedhetem-meg!“ — dörmöge boszúsan az öreg Kálmándy ur, könnyű pongyola sipkáját mélyebben füleire vonván — „a' jó gazda asszony ujjai közé tű és főző kanál, nem könyv 's író toll való. Hajdanában még apáink sem tudtak olvasni, 's már most leányaink is tudákosoknak akarnak látszani. — Mi okozza ezt? az az átkozott kor-szellem! — kór-szellem, kór-szellem!“ — mormogá tovább is sovány ajkai közt, sipkájával gyér fűrtjeit össze meg össze kavarván, míg szemei az öblös tajt-pipájából eregetett füst-körben fény-bogárként villogának. De a' pongyola sipka a' heves mozgás közben egy salto mortale-t tevén asztal alá gördült. Zökkenése által a' bozontos hős álmából felriasztatva ijedtében a' görgő passageurnek ugrott, 's egy pillanat alatt a' ponyatovszkiszőrű sipkából rongy lön. Az öreg ur dühe most a' legfőbb pontra hágott, 's a' zavar közös lön. Ezüst süvegű nád-husángját elő ragadva kezdi a' gubás delinquent faggatni; ez iszonyúan vonít, 's rimánkodik. — E' zajra az öreg Mártha gazdasszony betárja az ajtót; Kálmándy ur ezt támadja-meg, 's nem éppen válogatott czimkekkel korholja, miért nem hajtá-ki az ebet? Mártha most régi érdemeinek 's ebből eredett elsőégi jogának érzetében elhagyással fenyegeti: — erre az öreg ur csillapodni kezd. Lajos pedig szomorúan vonja vissza magát szobájába, — 's haragjában serdülő bajuszát majd kitépi; mert szép reményei nem koszorúztattak-meg, és meg nem foghatja, hogy ezen expedíciója sem sikerülhetett, noha az öreg ur jelenleg jobb humorban vala. Puskát ragadva tehát szabadba siet, boszúját egy pár szárnyason töltendő: de ez nem röppen-fel előtte, 's ő csupa dilemmakoholás közt észrevétlenül Ordasiékhoz jut. Itt egész készséggel fogadtatván, ha kedvetlensége okáról kérdeztetik, ezt válaszolja: „boszonkodom, hogy a' fölvert vadat el nem ejthetem.“

Őszelő 8-kán.

— Vergebens brennet meine Flamme
Fruchtlos netzen Thränen mein Gesicht.
BLUMAUER.

Artemidora leb' wohl!

GRAMBERG.

Grand malheur! — az eddig pislogó remény-mécs most végkép olajába fuladott. A' napokban harmadszor járulék nagybátyámhoz, de minden siker nélkül; mert ő hajthatlan maradt, sőt a' jószágból kizárással fenyegetett. „Jól van! — szöللék, midőn ítéletét kimondá — én urambátyám akaratjának alája vetem magamat, de kegyed adózzék a' letiprott rózsáról!“

Most már a' mivel sorsomon segíthetnék, nincs egyéb a' britt módnál: de minthogy igen is érzem, hogy nem selejtes az élet, ha bár árnyékos oldalai visszataszítók is, e' bizarr gondolatot száműztem agyamból. A' férjfiúnak szellemi ereje abban áll, hogy vágyait meggyőzővén, a' forrón szeretett tárgyról, midőn léte körülményei kívánják, letudjon mondani. — Ha a' szív nem vivhatá-ki célját, diadalmaskodék az ész. — Jelen állapotomat az teszi tűrhetővé, hogy foglalatosságaim egyik távul vidékre szállitanak, hol néhány holnapot lesznek töltendő; — az idő és távulság talán irt adnak sebemre. — Tegnap Ordasiéknál voltam bucsúzandó: de a' velem történekről mit sem szóltam, nehogy kedvetlenséget okozzak.

Barátom! az epedő szerelem ezer mester. Ez mindenre megtanít. Engem verselővé tön; ihol egy dana, melyben gyötrelmeimet igyekeztem festeni:

Busan bolyongok a' berek halmain,
 Aszva körülöttem minden virág;
 Jajomi viszhangzik a' hegyek ormain,
 Nem nyujthat enyhet a' zöld bük-fa ág;
 Vad vész borítja létem ösvényeit,
 'S kétség öldökli szívem reményeit.

Kérded: mi bánat marja bús keblemet,
 Mi hervasztja éltem rózsás szakát?
 Vagy milly habzás fojtogatja szívemet,
 Mi von reggemre kora éjszakát?
 „Szerelmem ellen kelt elfásult kebel,
 'S képzelt üdvöm letűnt, mint az ég-lebel!“

Letűnt! — 's ködbe szállt, a' hajnali pir-ár;
 Hiven keresém, — biztak érzetim,
 Rám, rám villámlott a' báj remény-sugár,
 Örömtül hulltak sűrű könnyeim.
 De, gyász eset! letűnt a' csalóka fény,
 'S roncsolt szívemre nem mosolyg a' remény!

Ne légy szigorú kritikus! mert midőn a' versezetet irtam, nem figyelmezék a' poezis szabályaira; azért is hasztalan keressz ebben állandó metrumot, valamint Werther gyötrelmeiben élvezhető élet-philosophiát.

Több levelet, mig haza nem térendek, nehezen veendesz tőlem: azért élj boldogul! — élj boldogabban nálamnál, 's kérd az eget, hogy barátod szívére vagy kielégítő üdvet, vagy balzsam-cseppeket permetezzen.

Télhó 30-kán.

Vigabb napok derülnek.

B. EÖTVÖS JÓZSEF.

Wir sind Braut und Bräutigam.

VOSS.

Mindennek van kiszabott határa. A' karpatok felhőt oszlató szikla-csúcsait gyakorta éri villám, míg alatt a' fáknak levél-halmazta sudarai a' lenge Zefirrel csókolódznak: de ha a' sudár fenyű azokon túl merészli emelni ágas bogas karjait, már akkor őt sújtja az égi tűz. Így van az emberi létben is. A' szeszélyes sors sokszor egész bosszonkodásig üzi tréfa-játékát az emberrel. Ma a' csillagok körébe emel, holnap porba temet. — Boldog! ki renditlen türi dévajkodásait. De neki is van kirendelt megyéje, mellyen túl ha lépni akar, azon látatlan kéz, melly a' mindenség lényeit bölcsen kormányozza, az örök-lét könyvéből kimutatja a' „netovábbat.“ — Az éltető napsugárokat ború, 's ezt ismét azok váltják-föl. A' legszebb rózsák tüskés bokrokon virulnak; innen mondja egyik vigasztaló 'népdalunk:

Ne szomorkodj, légy vig,

Nem lesz ez így mindig!

A' korom-felhők sűrű zavarából szép napom kivájta magát, 's a' multnak édes perczei ismét előtűntek. — „Hogy, hogy?“ — kérdeni fogod. — Én a' rejtvényt megfejttem.

Könyhullatva vál-meg a' száműzött szerette honától, mellynek ölében szoktak szemei a' napvilághoz; hol a' gyermek-évek vidám órájít élvezé; 's hol először kezde érezni. Éppen illy kebelrel ültem én kocsimra, szerelmem varázs édenét elhagyandó. Itt láttam először egy olly lényt, mellyet szivem rokonnak üdvözlött; itt kezdém tapasztalni, hogy az eszmei világon kívül létezik való is, melly érzelmünk lánghevét megmutatni képes; 's itt szakasztám-le először a' valónak kellem-dús rózsáját. — Nem csuda tehát, ha megválásom egy kissé nehezen esett. — Az öreg kor többnyire gyanúsnak szokott áldozni; 's gyanúját — nem ügyelvén a' jelenre — az itt ott hallottakból magyaráztatja. Nagybátyám kedvetlenségemet kérelmem megtagadtatásának tulajdonítá; 's e' gondolat — mint később megtudám — a' legrémítőbb képekben tüntetett-föl engemet agyában, hol mint egy elfajult ifiú, hol pedig öngyilkos szerepében.

„Végére kell még is a' dolognak járnom — szólla meghitten egy este a' gondos Márhához —mert bizonyos időtől borzasztó sejtéseim vannak; — 's ha Ordasyné leányában egy lelkes gazdasszonyt tapasztalandok, nem bánom, adja reájok a' pap áldását, 's legyenek boldogok!“

„Csak azután a' fiatal menyecske az öregeket is becsülje, — 's ne akarjon mindent jobban tudni a' a' tiszteletben megvénhedett főköntőnél; mert a' mai fiatalság olyan, hogy ha polczra lép, az alatta levőket csak fazéknak tekinti, mellyben kénye szerint kavarhat: — pedig kövesse-meg magát! — dünyögé joga teljes érzetében Mártha asszony.

„Lajost ismerem; ő jó ifiú. Igen fájlalnám, ha ezen eset valamelly bal ösvényre térítené (mi korunkban gyakran megtörténik), és siromat valaha a' tisztelet 's hála könyei helyett átokkal halmozná.“

„Isten mentse-meg még ellenségemet is illyesmitől.“

„De hát mikép ismerhetném-meg közelebbről azt az ohajtott leányt?“

„Hát biz' azt, kedves tens ur! legjobb volna véletlenül meglepni!“

„Ugy bizony vén anyó! így legalább azt is megtudhatnók, vajjon igaz-e az, mit hallottunk, hogy t. i. ő a' mesés könyveknek 's írótolnak nagyobb barátnéja, mint a' főzőkanálnak. — De miként süllhetne-el legjobban?“

Hát úgy — válaszola kevés gondolkozás után Mártha — hogy majd én megkérdem Endrénét, ki Ordasynénak lelki testi barátnéja nem küldene-e neki levelet, — mellyet majd tens ur y-i utjában kézhez szolgáltat — és így —

„Bravo vén szatyor! csak ugyan igaz az, hogy az oldalborda találás velővel bír!“

(Ezen szó-cserét Pistától hallottam, ki éppen akkor a' pitvarban hallgatódzott.)

A' terv készen vala, 's bizonyos idő határozottatott kivitelére. Nagybátyám csakugyan levél által jutott Ordasyékhoz. A' fogadtatás azonnal megváltoztatá eddigi gondolkozása módját; mert Ordasyné a' szó teljes értelmében egy lelkes magyar asszony. De mi nagybátyámnak leginkább tetszett, az vala: hogy Irmát nem könyv mellett, hanem a' tűzhely körül forgolódva találta. — Beszéd közben Kálmándyt mint rossz szomszédot, ki eddig magát még nem mutatá, megpirogaták, 's gyakrabbi látogatását kikérék.

Néhány hét múlva a' látogatás ismételtetett. Ekkor nagybátyám Irmát a' péglázó-deszka mellett lelé.

„Hála Istennek! hogy balvéleményem megczáfoltatott, 's egy pár fiatal személyt boldoggá tehetek. Irma egy munkás leány. Jól mondja a' mi tisztelendő lelkészünk, hogy a' röpke hir olyan, mint a' rossz hegedű, melly a' mester-művész ujjai alatt is hamis hangokat ad!“ — Így szólla visszajövet nagybátyám Mártához.

„Engedje a' jó ég, hogy úgy legyen!“ — válaszolá fejcsóválva ez.

A' szomszédság ürügye alatt még nehányszor beköszöntött az öreg Kálmándy ur Ordasiékhoz, 's ezek egypárszor viszonzák a' látogatást. Ez alatt mind a' két részről bizonyos terv koholtatott, melly az én 's Irma jövődő boldogsága létesítését tárgyazá.

(Ezeket én Várdy ur leveléből, — ki nagybátyámnak félig meddig titoknoka — tudom.)

(*Vége következik.*)

HAZAI HIRLELŐ.

Uj kaszárnya Kolozsváratt. A' „trencsi vár“ nevű szép térre néző, 3 emeletű gyönyörű kaszárnya nem sokára egészen kész leendő, úgy hogy május 15-kére — reménység szerint — bele is fognak költözhetni az oda szánt katonák.

PESTI VIZSGÁLÓ.

Árpád uj gőzhajónk, melyről átálján, és első megjelenéséről pesti partunk mellett (még úgy szállván csak pongyolában) e' lapok tavali 85. 's 91. számában tettünk említést, majus 10-kén jött-le születési helyéről, az ó budai szigetről, teljes fényében 's pompájában, szinte hihetlen kényelemre készült elrendezéssel. E' gyönyörű 's vitorlákra is alkalmazható gőzhajó más nap nyolcz óraker mozsarak durrogása mellett nagy mennyiségű máhával, 's utasokkal (kik között gr. Széchenyi István és hitese is volt) indult-el könnyű gyorsasággal Pozson felé, honnan Bécsbe rándul, 's innen, mint mondatik 12 óra alatt Pestre jövend. Sok ezer nép vala nézője a' partokon, valamint Buda várának bástya-falain is.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Az angol guianai Cooruwatti-növény. Ezen szép káposztanemű 's mindig tenyésző növény, Hancock dr. tudósításai szerint, nagy mennyiségben találta könnyű 's homokos földön, dombok 's hegynyilások lejtősegein. Az alpiniák közé számlálta; de még nem bizonyos, hogy ezt értette-e „alpinia exaltata“ név alatt Meyer, a' hires fűvész, vagy mást. Demerarában a' Cooruwattit különös jó sikerrel használták a' vízkórság, vérhas, váltóláz, bélgöres, mellszorulás és kölhurut (Keichhusten) ellen. A' benszülötteknél úgy tekintetik, mint valamely egyetemi gyógyszer. E' növény gyökének egyszersmind leghatósabb része is izzasztó, vízajtó, és nagy mennyiségben — hánytató szer. Levellei a' szenvedő részeknek vagy egész testnek bekötözésére használatnak, melly bűnsmód által erős izzadság hozattatik elő, 's a' beteg kevés idő alatt megmenekszik kórjától. A' zuzott gyökér mérges sebek gyógyítására, 's ugyan azon célra annak főzeménye belsőképp is használatnak. Hancock dr. az orvos-fűvészi egyesületben felolvasott tudósításában említi, hogy a' nevezett ország növényei orvosi tekintetből különös figyelemre 's próbatételekre volnának érdemesek, 's hogy külső hasznóvétele az Angliában tenyésző némely növényeknek, millyenek a' clinopodium 's az Arum maculatum, azoknak sikeres hasznóvétele tetemesen szokta előmozdítani.

KÜLÖNFÉLE.

Az új gyors kocsi. — New-Yorkban nov. hónap legesősebb napjai egyikén, egy igen magos és vastag férjfiú egy omnibusba lépe; de alig mozdula ki helyéből a kocsi, midőn fenekét az utazónak súlya azonnal keresztül töré. Mivel pedig testének felső része a kocsiban, lábai a sárban állának, kénytelen vala ő vastagsága egy ideig lábaival a kocsi előhaladását követni, míg t. i. szerencsétlenségét képes vala észrevehetővé tenni. Ez idő óta az egész városban új-gyors-kocsinak nevezetik a vastagsága felől a nélkül is eléggé ismert utas.

Hal-nyelő. — A berlini „orvosi hirlap“ következő eset leírását közli olvasóival. Egy 60 éves iszákos koldús a nyers halak elnyelésében szokta mutogatni ügyességét. Miután azok közül többet szerencsésen elnyelt volna: még néhány sügért kívánt ügyessége bebizonyításul elemészteni, melyek közül négyet, fejüket előre igazítván, csakugyan szerencsésen le is csusztatott gyomrába. Az ötödik azonban még igen élénk levén, miután a légsőnek feje megé jutott volna, szétterjeszté hegyes uszó szárnyait a torok falai felé, 's azok között felakadt. A nézők ezen körülményt előszer tréfás jelenetnek vélték; de látván a halművész képének veres színét kékké változni, mindenféle módon iparkodtak a halat torkából kiszabadítani, de siker nélkül. A hegyes uszó-szárnyak t. i. annál mélyebben hatottak a torok falaiba, 's az állatot annál kevesebbé leheté helyéből kimozdítani. Egy seborvos fogóval akarta azt kivenni, Koch dr. műtételei pedig annak letolására valának irányozva, de haszontalan levén minden iparkodás; a szerencsétlen koldúsnak végre meg kellett halni.

Nevezetes futtató lovak. — A dorpáti évkönyvek szerint tudva van, hogy Orsk és Bukara 337 francia mértföldnyi távolságban fekszenek egymástul. Egy Czirkasszi ezen utat ugyan azon egy lovon 14 nap alatt haladta-meg minden erőtetés nélkül. Naponként közönségesen 37 $\frac{1}{2}$ mértföldet nyargal. Ha gyorsabban akarja elérni czélját, két lovat használ, melyekkel utközben változtatva él. A pihenő lovat t. i. maga mellett futtatja minden teher nélkül. Illy paripákat kevés mennyiségű árpával 's víz helyett kanczatejjel szoktak felnevelni, 's ezek idővel a gyors futásban olly előmenetelt tesznek, hogy nincsen olly angol, arab, vagy perzsa paripa, melly őket abban képes volna felülhaladni. Ára ezen gyorsfutó lovaknak 400—600, a közönséges baskiriaké pedig csak 12 forint.

A gazdag tolvaj nő. Egy asszonyiség New-Yorkban, kinek pénzbeli vagyona mintegy 200.000 dollarra (mintegy három millio váltó forintra) becsültetik, éppen azon pillanatban fogattatott-el, melyben egy divatúrás boltban levő köpönyeget eltulajdonított vala. A lakásán tett vizsgálatok által számos drága lopott tárgyak fedeztettek-fel. Kérdezettvén e tettének oka felől, azt felelé, hogy a lopvagy ő reá nézve olly egy lelki kór, mellytől eddigelé minden szoros feltétele 's fogadása mellett sem szabadulhatta-meg.

Rögtöni hóhér. — A fenytő törvényszék Oportóban (mint a bécsi divatlap említi) egy halálra ítélt gonosztevőnek megkegyelmezett, mivel az a megürült hóhéri hivatalt felvállalta.

Mulattató. — 1) Két vidéki uracs Pesten egy vakot látá botjával tapogatózva bizonyos utszán menni, kiknek egyike sokáig nézván a világtalanra,

kérdező társát: hogyan találhat ez vak létére, minden vezető nélkül, lakására? — „Pesten könnyebben mint nálunk; mert itt az utszák nevei fel vannak írva!” — válaszolt a' kérdeztetett.

2) „Már megint van valami fejedben” — dorgálá mámorosan haza járn szokott, de most az egyszerűjózanon jött férjét egy nő. Amaz magát mentetetőleg mondá: „de inkább semmi sincs benne, kedves feleségem!”

SPETKYÓ GÁSPÁR.

EMLEKMONDÁS.

V a l ó d i b ö l c s.

Nézd a' búzakalászt, büszkén emelkedik az égnek,
Míg üres; — és ha megért, földre konyitja fejét.
Kérkedik éretlen kincsével az iskola-gyermek,
Míg a' teljes eszü böles megalázza magát.

VERSEGHY után K. H. K. J.

Miveltség jele. — Az alacsonyabbakhoz leereszkedés egyik tanúja a' nagy születésnek, jó nevelésnek, szép érzésnek.

JAKAB ISTVÁN után Zátogi.

Áldás minden jó emberre, ki a' szenvedőnek gyengén és lassanként mint valamely felgyógyuló vaknak, tolja-le szemeiről a' köteléket, nehogy a' hirtelen fény miatt örökre zárja-be azokat.

KOTZEBUE után S. Karolina.

A' szabadság megbecsülhetlen szerencséje nem abban áll, hogy mind azt tesszük, mit akarunk, 's mit körülményeink megengednek, hanem abban, hogy mind azt, mit jónak találunk, minden tekintet 's akadály nélkül az egyenes uton tehetjük.

GÖTTE után Z. Leopoldina.

Tagrejtvény.

Elsőmmé az egész lehet úgy, ha nyomára akadnak;
Bár ettől végsőm mentheti-meg, ha serény.

ZÁTOGI.

Előbbi rejtvény: 1) Buvárnak. — 2) Korsó. — 3) Pofa. — 4) Liptó. —
5) Borszáken. — 6) Tatár. — 7) Pénzköltők.

Figyelmeztetés. E' folyóirat lapjainak jövő fél évi folytatására már a' mostani hónap utolsó hetében megkezdetik az előfizetés. Minthogy pedig ugyan akkor áll-be Pesten a' medard-vásár, figyelmeztetjük e' lapoknak távolabb vidéki t. pártfogóit, hogy azoknak következő fél évi árát (képekkel együtt 6 pengő ft.) a' pesti vásárra feljövendő alkalmatosságok által legbiztosabban felküldhetik a' szerkesztői hivatalba.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiacson alul a' Duna partján, 114. szám alatt.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utza 612.